

עין משפט
נר מצוה

ד א מיי פֿ״כ מהל' עדות
הל' ט סגמ עין קי':

ה ב מיי פֿי"ח מהל'
סנהדרין הלכה ב:

ו ג ד מיי פֿ״כ מהל'
עדות הלכה ח סגמ עין שם:

ז ה מיי פֿי' מהל' מקי ממון הלכה ד סגמ עין קי':

ח ו ז מיי שם פֿי"ח הל'
א סגמ שם:

ט ח מיי פֿי"ח מהל'
עדות הלכה ח סגמ עין קי' טוח"מ קי' לח:

הנהגות הב"ח

(א) גמ' והלדקין כו'. גי"כ וליכא לאוקמי הן מלקות במקום שאפשע לקיים זו דין הומה ומעדי רשעמו נפקא לן באלו עצמות משום רשעה אחת אחת מחייבי רשעה אחת מחייבו משום שמי רשעיות ואי לא הכי קריא' מיתלי דגלי גבי זון גרושה ובגלות ור"א דקרא דוהלדקין וכו' לא אחי אלא לעדי זון גרושה שהן ישראליס דהתם לא אפשר לקיים זון דין הומה הלכן חייבים מלקות אבל כשהן כהנים אפשר לקיים כזו דין הומה קמ"ל קראי: (ב) שם השתה למעלה ונאמר השתה למטה מה. (ג) חז"ל אינה גורש מופנה ולא היקשא אלא גילוי מלמחא בעמלה לנטות למעלה: (ד) תוס' ד"ה ומה וכו' ק"ו והכי גמיי קאמרין נעיל:

רבינו חננאל

ומה הסוקל אינו נסקל כדק"ל לא הרגו נהרגין הרגו אין נהרגין (א) הבא לסוקל ולא סקלו אינו דין שלא יסקל. אלא מחזורתא כדשנין מעיקר' ועשיתם לו ולא יורעו. מעידנו באיש פלוני שחייב גלות ונמצאו וזוממין אין אומרים יגלה זה וחתמו אלא לוקין ארבעים. מנא לן אמר רבי לקיש דאמר קרא הוא ינוט הוא ולא וזוממין. ר' יוחנן אמר ק"ו ומה הוא אם עשה במזיד בלא התראה אינו נהרג ואינו גולה הן שארפ"ש שהן במזיד לא עשו מעשה אינו דין שלא יגלו. ודחי'. היא הנותנת כלומר מדברין ראוהו שגלו כדי שתהיה להן כפרה מאחר שלא עשו מעשה אבל הנה שעשה מעשה במזיד לא תהיה כפרה בגלות. ונדרה דברי ר' יוחנן ועמדו דברי ריש לקיש: אמר עולא רמו לעדים וזוממין שלוקין מן התורה מנין שנאמר והצדיק את הצדיק והרשעה את הרשע והיה אלא כגון דאתו עדים והרשעו הצדיק והצדיק הרשע. ואתו שהדי אחריני והצדיק את הצדיק דמעיקרא והרשעיו את הרשע כלומר שרינהו

להנהו שהדי קמאי רשעים והיה אם בן הכות הרשע. אבל מלאו דלא תענה אין לוקין משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה: ת"ר ד' דברים נאמרו בעידים וזוממין אין נעשין בן גרושה או בן חלוצה ואין גולין לערי מקלט ואין משלמין את הכופר ואין נמכרין לעבד עברי. משום ר' עקיבא אמרו אף אין משלמין וצל פי עצמן. אין נעשין בן גרושה וכו') ואין גולין לערי מקלט שנאמר הוא ינוט הוא ולא וזוממין. ואין משלמין כופר מאי טעמא כופרא כפרה הוא והני לאו בני כפרה נינהו כיצד כגון שהעידו כי שורל של פלוני הרג פלוני שמחייבין אותו כופר ונמצאו וזוממין אין משלמין את הכופר. ואין נמכרין בעבד עברי. מאי טעמא אמר רבא דאמר קרא אם אין לו ומכר בגנבתו בגנבה נמכר ולא בזממו. משום ר' עקיבא אמרו אף אין משלמין על פי עצמן. שיהי לא עשו מעשה ונהרגין. וכן אמר רב נתנן תדע שהרי ממון ביד בעליו ומשלמין:

ב:

ומה הסוקל אינו נסקל. פי' הקונטרס כשהרגו אין נהרגין דין הוא דכאלו להרוג ולא הרגו דאין נהרגין וקשה עובא חדא דה"ל למימר כדאמרין לקמן (דף ה:) הרגו אין נהרגין ועוד מאי פריך שאני הכא דגלי קרא כהדיא דהבא לסקול ולא סקל דנסקל כההוא קרא גופיה דחזין דהסוקל אינו נסקל כדכתיב כאשר זמם ולא כאשר עשה אבל לעולם אימח לך דלית לך שפיר ק"ו דלעיל דלענין חילול דהא לא גלי קרא בשום מקום דשייך דבצר הוה שיתחלל הזמה ועוד קשה דהוה ליה למרך דהתם ודאי לא ענדינן ק"ו משום דא"כ בטלת תורת עדים וזוממין לגמרי ולא משכחת לה כאשר זמם אבל לעיל דלא בטלת תורת עדים וזוממין שייך שפיר למיעבד ק"ו לכך פירש ר"מ דה"ק ומה הסוקל אינו נסקל פירוש אדם סוקל מזכירו בלזנים ומת דגדון כסייף ולא בסקילה הבא ליסקל ולא נסקל עדים שמעידין איש פלוני שמחויב סקילה ולא נסקל על ידם אינו דין שלא יסקלנו והשתת לא בטלת לגמרי דאיכא לאוקומי קרא דועשיתם כאשר זמם כשהן מעידין שמחויב שגר מיתות כ"ד שאינו בסקילה ואפ"ה לא נענדינן הא"י ק"ו א) ו"ד הכי קאמר לו לעיל דלא ענדינן ק"ו ככהאי גוונא(ס):

באומר

הכות הרשע ותיפוק ליה ^אמלא תענה ^במשום דהוי לאו שאין בו מעשה יוכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ת"ר ד' דברים נאמרו בעדים וזוממין אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה ואין גולין לערי מקלט ^גואין משלמין את הכופר וואין נמכרין בעבד עברי משום ^דר"ע אמרו אף אין משלמין ע"פ עצמן אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה כדאמרן ואין גולין לערי מקלט כדאמרן ואין משלמין את הכופר קסברי ^הכופרא כפרה והני לאו בני כפרה נינהו מאן תנא כופרא כפרה אמר רב חסדא ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה היא דתניא ^וונתן פדיון נפשו ידמי ניזק רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר דמי מזיק מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר כופרא ממונא ומר סבר כופרא כפרה אמר רב פפא לא דכולי עלמא כופרא כפרה והכא בהא קא מיפלגי מר סבר יבדניזק שיימינן ומר סבר בדמזיק שיימינן מאי טעמייהו דרבנן נאמר השתה ^זלמטה ונאמר השתה למעלה מה להלן בדניזק אף כאן בדניזק ורבי ישמעאל ונתן פדיון נפשו כתיב ורבנן אין פדיון נפשו כתיב מיהו כי שיימינן בדניזק שיימינן ואין נמכרין בעבד עברי סבר רב המנונא למימר ה"מ היכא דאית ליה לדידיה דמיגו דאיהו לא ^חגודבן אינהו נמי לא מוזדבנו אבל היכא דלית ליה לדידיה אע"ג דאית להו לדידהו מוזדבנו ^ט(א"ל רבא) ולימרו ליה אי אנת הוה לך מי הוה מוזדבנת אנן נמי לא מוזדבנינן אלא ^יסבר רב המנונא למימר ה"מ היכא דאית ליה או לדידיה או לדידהו אבל היכא דלית ליה לא לדידיה ולא לדידהו מוזדבני א"ל רבא ^יונמכר בגנבתו אמר רחמנא ^{יא}בגנבתו ולא בזממו: משום ר"ע אמרו וכו': מאי טעמא דר"ע קסבר **ה'קנסא** הוא וקנס אין משלם ע"פ עצמו אמר רבה תדע שהרי לא עשו מעשה [ונהרגים] ומשלמין אמר רב נתנן תדע שהרי ממון ביד בעלים ומשלמים מאי

נינהו שלא הרג שורם אדם: **ומר סבר כופרא ממונא**. שהזיק גופו של זה ונתחייב ליורשיו על עצמו שחייב מיתה בידי שמים לפיכך יתן דמי עצמו: **כדיניזק שיימינן**. כהכי הויא ליה כפרה ליה כפרה כי יהיז דמי ניזק ולקמיה מפרש טעמיה: **מאי טעמייהו דרבנן**. דאילו ר' ישמעאל מסתבר טעמיה כיון דכופרא כפרה דמי עצמו בעי למיתב: **נאמר השפה למעלה**. כגונף אשה הרה כאשר ישת עליו צבל האשה (סע) **ונאמר השפה למטה**. ככופר אס כופר ישת עליו: **מה להלן כדיניזק**. שמשלם דמי וולדות שנוקין: **פדיון נפשו**. דנותן את הכופר: **ורבנן**. אמרי לך אין ודאי פדיון נפשו הוא דכופרא כפרה מיהו כדיניזק שיימינן וכהכי הויא למוזיק פדיון נפשו: **דאיש ליה לדידיה**. שיש לו לגנב ממון לשלם דמי הגניבה אס לא החזמו ולהס אין מה לשלם דמיגו דאיהו לא הוה מוזדבן אס לא החזמו אינהו נמי כי החזמו לא מוזדבי שהרי לא זממו למכרו: **וקנס אינו משלם ע"פ עצמו**. דכתיב גבי כפל אשר ירשעוין אלהים פרט למרשע את עצמו (ב"ק דף סד:): **סדע**. דקנסא הוא שהרי המעידים כנפש לא הרגו אדם ולא נהרג אדם על פיהם ונהרגין ומשלמין ממון:

להנהו שהדי קמאי רשעים והיה אם בן הכות הרשע. אבל מלאו דלא תענה אין לוקין משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה: ת"ר ד' דברים נאמרו בעידים וזוממין אין נעשין בן גרושה או בן חלוצה ואין גולין לערי מקלט ואין משלמין את הכופר ואין נמכרין לעבד עברי. משום ר' עקיבא אמרו אף אין משלמין וצל פי עצמן. אין נעשין בן גרושה וכו') ואין גולין לערי מקלט שנאמר הוא ינוט הוא ולא וזוממין. ואין משלמין כופר מאי טעמא כופרא כפרה הוא והני לאו בני כפרה נינהו כיצד כגון שהעידו כי שורל של פלוני הרג פלוני שמחייבין אותו כופר ונמצאו וזוממין אין משלמין את הכופר. ואין נמכרין בעבד עברי. מאי טעמא אמר רבא דאמר קרא אם אין לו ומכר בגנבתו בגנבה נמכר ולא בזממו. משום ר' עקיבא אמרו אף אין משלמין על פי עצמן. שיהי לא עשו מעשה ונהרגין. וכן אמר רב נתנן תדע שהרי ממון ביד בעליו ומשלמין (נהה) [היינו] לא עשו מעשה ומשלמין:

ביצד העדים פרק ראשון מכות

ומה הסוקל אינו נסקל. עדים שלא החזמו עד שנהרג הגדון ואח"כ החזמו אין נהרגין כדאמרין בפרקין (דף ה:) הרגו אין נהרגין דכתיב ^אכאשר זמם ולא כאשר עשה: **הבא לסקול ולא סקל**. שהזם עד שלא נהרג הגדון: **הוא שעשה מעשה כמזיד אינו גולה**. ההורג שעשה מעשה אס כמזיד עשאו אינו גולה ואפילו בזמן שאינו נהרג כגון כמזיד בלא התראה: **הס שלא עשו מעשה**. אלא דיבור צעלמח ובמזיד העידו אינו דין שלא יגלו על המזיד: **ומקשינן לרבי יוחנן והיא הנוטפת**. המדה הזאת שהבאת לפטרן היא הנומנת להס חובת גלות הוא לפי שעושה מעשה אס כמזיד עשאו אינו גולה דלא תהי ליה כפרה: **הס שלא עשו מעשה יגלו**. על זדופן כי היכי כו': **רמו לעדים וזוממין**. שלוקין עדי זון גרושה או עדי גלות שפטנס הכמזו מדין הזמה מנין שהן לוקין ולקמיה פריך תיפוק ליה מלא תענה: **משום דהלדקיו את הלזיק כו'**. כתמיה. אי והלדקיו והרשעיו כדיינין קאמר ולזיק ושע צבעלי דינין למה לי והלדקיו לזיק כו' ליכתוב כי יהיה ריב זין אנשים ונגשו אל המשפט ושפטוס והיה אס על הכות למה הוזכרה כאל דקת לזיק וכי כל מקום שהלדקיו כ"ד את הזכאי וחייבו את החייב יש מלקות דאתא קרא לנמיתלי מלקות כוההלדקיו והרשעיו אלא על כרחך צעדים משמעיי עדים שקרים שהרשעיו לזיק וכלו אחרים והזימוסם והלדקיו את הגדון שהוא לזיק והרשעיו את העדים הרשעים והיה אס בן הכות את הרשע אס הזמה זו בת מלקות היא שאינו יכול לקיים צה דין הזמה גמורה כגון צעדי זון גרושה או גלות והפילו השופט והכסו: **וסיפוק ליה מלא סענה**. כל עונשי לאזין מלקות אלא במקום שפירש לך זו עונש וכלן שאינו יכול לענש בשונש הכמזו כגון ילקו: **לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו**. לקמן יליף לה בפרק ג' (דף יג:): **ואין משלמין כופר**. אס העידו בשור המועד שהרג את האדם והחזמו והיו מחייבין את הצעלים כופר דכתיב (שמות כא) אס כופר ישת עליו וגו': **ואין נמכרין**. אס העידוהו שגנב ואין לו מה לשלם ונגמיר דינו לימכר דכתיבי ונמכר כגנבמו: **אין משלמין ע"פ עצמן**. אס החזמו כ"ד ולא הספיק צעל דין להעמיקן דזין על הזמתן עד שצרכו וכלו כ"ד כ"ד אחר והודו שהחזמו כ"ד פלוני ולקמן מפרש טעמא: **כופרא כפרה**. לכפר על זה שהרג שורו את האדם והני לאו בני כפרה

מכיוצא דמי וזוממין מנין רמז לעדים וזוממין והא כתיב ^אועשיתם לו כאשר זמם אלא רמז לעדים וזוממין שלוקין מן התורה מנין דכתיב ^בויגלו כי היכי דלא תיהוי ליה כפרה הן שלא עשו מעשה במזיד נמי ליגלו כי היכי דליהוי להו כפרה אלא מחזורתא כדכ"ל ^גאמר עולא רמז לעדים וזוממין מן התורה מנין רמז לעדים וזוממין והא כתיב ^דועשיתם לו כאשר זמם אלא רמז לעדים וזוממין שלוקין מן התורה מנין דכתיב ^הוהלדקיו את הצדיק והרשעיו את הרשע ^ווהיה אם בן הכות הרשע משום והלדקיו את הצדיק והרשעיו את הרשע והיה אם בן הכות הרשע ^זאלא עדים שהרשעיו את הצדיק ואתו עדים אחריני ^חוהלדקיו את הצדיק דמעיקרא ושוינהו להני רשעים והיה אם בן הכות הרשע תענה ^טמשום דהוי לאו שאין בו מעשה יוכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ת"ר ד' דברים נאמרו בעדים וזוממין אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה ואין גולין לערי מקלט ^יואין משלמין את הכופר וואין נמכרין בעבד עברי משום ^{יא}ר"ע אמרו אף אין משלמין ע"פ עצמן אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה כדאמרן ואין גולין לערי מקלט כדאמרן ואין משלמין את הכופר קסברי ^{יב}כופרא כפרה והני לאו בני כפרה נינהו מאן תנא כופרא כפרה אמר רב חסדא ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה היא דתניא ^{יג}ונתן פדיון נפשו ידמי ניזק רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר דמי מזיק מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר כופרא ממונא ומר סבר כופרא כפרה אמר רב פפא לא דכולי עלמא כופרא כפרה והכא בהא קא מיפלגי מר סבר יבדניזק שיימינן ומר סבר בדמזיק שיימינן מאי טעמייהו דרבנן נאמר השתה ^{יד}למטה ונאמר השתה למעלה מה להלן בדניזק אף כאן בדניזק ורבי ישמעאל ונתן פדיון נפשו כתיב ורבנן אין פדיון נפשו כתיב מיהו כי שיימינן בדניזק שיימינן ואין נמכרין בעבד עברי סבר רב המנונא למימר ה"מ היכא דאית ליה לדידיה דמיגו דאיהו לא ^{יט}גודבן אינהו נמי לא מוזדבנו אבל היכא דלית ליה לדידיה אע"ג דאית להו לדידהו מוזדבנו ^כ(א"ל רבא) ולימרו ליה אי אנת הוה לך מי הוה מוזדבנת אנן נמי לא מוזדבנינן אלא ^{כי}סבר רב המנונא למימר ה"מ היכא דאית ליה או לדידיה או לדידהו אבל היכא דלית ליה לא לדידיה ולא לדידהו מוזדבני א"ל רבא ^{כב}ונמכר בגנבתו אמר רחמנא ^{כג}בגנבתו ולא בזממו: משום ר"ע אמרו וכו': מאי טעמא דר"ע קסבר **ה'קנסא** הוא וקנס אין משלם ע"פ עצמו אמר רבה תדע שהרי לא עשו מעשה [ונהרגים] ומשלמין אמר רב נתנן תדע שהרי ממון ביד בעלים ומשלמים מאי

מוסף רש"י

רמז לעדים וזוממין שלוקין. היכא דאין הומה יכול להקמים צהם, כגון מעידין אטו בלזים פלוני שהוא בן גרושה ומגאלו וזוממו והיו הס כהנים אין אומרים יעשה זה בן גרושה מחמיו אלא סופג את האלמנהים, מנלן (סנהדרין א:) **משום והלדקיו את הצדיק**. משום דכ"ד הלדקיו את הצדיק והרשעיו את הרשע והיה אס בן הכות את הרשע אס הזמה זו בת מלקות היא שאינו יכול לקיים צה דין הזמה גמורה כגון צעדי זון גרושה או גלות והפילו השופט והכסו: **וסיפוק ליה מלא סענה**. כל עונשי לאזין מלקות אלא במקום שפירש לך זו עונש וכלן שאינו יכול לענש בשונש הכמזו כגון ילקו: **לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו**. לקמן יליף לה בפרק ג' (דף יג:): **ואין משלמין כופר**. אס העידו בשור המועד שהרג את האדם והחזמו והיו מחייבין את הצעלים כופר דכתיב (שמות כא) אס כופר ישת עליו וגו': **ואין נמכרין**. אס העידוהו שגנב ואין לו מה לשלם ונגמיר דינו לימכר דכתיבי ונמכר כגנבמו: **אין משלמין ע"פ עצמן**. אס החזמו כ"ד ולא הספיק צעל דין להעמיקן דזין על הזמתן עד שצרכו וכלו כ"ד כ"ד אחר והודו שהחזמו כ"ד פלוני ולקמן מפרש טעמא: **כופרא כפרה**. לכפר על זה שהרג שורו את האדם והני לאו בני כפרה מכיוצא דמי וזוממין מנין שנאמר כתיב ^אועשיתם לו כאשר זמם אלא רמז לעדים וזוממין שלוקין מן התורה מנין דכתיב ^בויגלו כי היכי דלא תיהוי ליה כפרה הן שלא עשו מעשה במזיד נמי ליגלו כי היכי דליהוי להו כפרה אלא מחזורתא כדכ"ל ^גאמר עולא רמז לעדים וזוממין מן התורה מנין רמז לעדים וזוממין והא כתיב ^דועשיתם לו כאשר זמם אלא רמז לעדים וזוממין שלוקין מן התורה מנין דכתיב ^הוהלדקיו את הצדיק והרשעיו את הרשע ^ווהיה אם בן הכות הרשע משום והלדקיו את הצדיק והרשעיו את הרשע והיה אם בן הכות הרשע ^זאלא עדים שהרשעיו את הצדיק ואתו עדים אחריני ^חוהלדקיו את הצדיק דמעיקרא ושוינהו להני רשעים והיה אם בן הכות הרשע תענה ^טמשום דהוי לאו שאין בו מעשה יוכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ת"ר ד' דברים נאמרו בעדים וזוממין אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה ואין גולין לערי מקלט ^יואין משלמין את הכופר וואין נמכרין בעבד עברי משום ^{יא}ר"ע אמרו אף אין משלמין ע"פ עצמן אין נעשין בן גרושה ובן חלוצה כדאמרן ואין גולין לערי מקלט כדאמרן ואין משלמין את הכופר קסברי ^{יב}כופרא כפרה והני לאו בני כפרה נינהו מאן תנא כופרא כפרה אמר רב חסדא ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה היא דתניא ^{יג}ונתן פדיון נפשו ידמי ניזק רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה אומר דמי מזיק מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר כופרא ממונא ומר סבר כופרא כפרה אמר רב פפא לא דכולי עלמא כופרא כפרה והכא בהא קא מיפלגי מר סבר יבדניזק שיימינן ומר סבר בדמזיק שיימינן מאי טעמייהו דרבנן נאמר השתה ^{יד}למטה ונאמר השתה למעלה מה להלן בדניזק אף כאן בדניזק ורבי ישמעאל ונתן פדיון נפשו כתיב ורבנן אין פדיון נפשו כתיב מיהו כי שיימינן בדניזק שיימינן ואין נמכרין בעבד עברי סבר רב המנונא למימר ה"מ היכא דאית ליה לדידיה דמיגו דאיהו לא ^{יט}גודבן אינהו נמי לא מוזדבנו אבל היכא דלית ליה לדידיה אע"ג דאית להו לדידהו מוזדבנו ^כ(א"ל רבא) ולימרו ליה אי אנת הוה לך מי הוה מוזדבנת אנן נמי לא מוזדבנינן אלא ^{כי}סבר רב המנונא למימר ה"מ היכא דאית ליה או לדידיה או לדידהו אבל היכא דלית ליה לא לדידיה ולא לדידהו מוזדבני א"ל רבא ^{כב}ונמכר בגנבתו אמר רחמנא ^{כג}בגנבתו ולא בזממו: משום ר"ע אמרו וכו': מאי טעמא דר"ע קסבר **ה'קנסא** הוא וקנס אין משלם ע"פ עצמו אמר רבה תדע שהרי לא עשו מעשה [ונהרגים] ומשלמין אמר רב נתנן תדע שהרי ממון ביד בעלים ומשלמים מאי

נינהו שלא הרג שורם אדם: **ומר סבר כופרא ממונא**. שהזיק גופו של זה ונתחייב ליורשיו על עצמו שחייב מיתה בידי שמים לפיכך יתן דמי עצמו: **כדיניזק שיימינן**. כהכי הויא ליה כפרה ליה כפרה כי יהיז דמי ניזק ולקמיה מפרש טעמיה: **מאי טעמייהו דרבנן**. דאילו ר' ישמעאל מסתבר טעמיה כיון דכופרא כפרה דמי עצמו בעי למיתב: **נאמר השפה למעלה**. כגונף אשה הרה כאשר ישת עליו צבל האשה (סע) **ונאמר השפה למטה**. ככופר אס כופר ישת עליו: **מה להלן כדיניזק**. שמשלם דמי וולדות שנוקין: **פדיון נפשו**. דנותן את הכופר: **ורבנן**. אמרי לך אין ודאי פדיון נפשו הוא דכופרא כפרה מיהו כדיניזק שיימינן וכהכי הויא למוזיק פדיון נפשו: **דאיש ליה לדידיה**. שיש לו לגנב ממון לשלם דמי הגניבה אס לא החזמו ולהס אין מה לשלם דמיגו דאיהו לא הוה מוזדבן אס לא החזמו אינהו נמי כי החזמו לא מוזדבי שהרי לא זממו למכרו: **וקנס אינו משלם ע"פ עצמו**. דכתיב גבי כפל אשר ירשעוין אלהים פרט למרשע את עצמו (ב"ק דף סד:): **סדע**. דקנסא הוא שהרי המעידים כנפש לא הרגו אדם ולא נהרג אדם על פיהם ונהרגין ומשלמין ממון:

להנהו שהדי קמאי רשעים והיה אם בן הכות הרשע. אבל מלאו דלא תענה אין לוקין משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה: ת"ר ד' דברים נאמרו בעידים וזוממין אין נעשין בן גרושה או בן חלוצה ואין גולין לערי מקלט ואין משלמין את הכופר ואין נמכרין לעבד עברי. משום ר' עקיבא אמרו אף אין משלמין וצל פי עצמן. אין נעשין בן גרושה וכו') ואין גולין לערי מקלט שנאמר הוא ינוט הוא ולא וזוממין. ואין משלמין כופר מאי טעמא כופרא כפרה הוא והני לאו בני כפרה נינהו כיצד כגון שהעידו כי שורל של פלוני הרג פלוני שמחייבין אותו כופר ונמצאו וזוממין אין משלמין את הכופר. ואין נמכרין בעבד עברי. מאי טעמא אמר רבא דאמר קרא אם אין לו ומכר בגנבתו בגנבה נמכר ולא בזממו. משום ר' עקיבא אמרו אף אין משלמין על פי עצמן. שיהי לא עשו מעשה ונהרגין. וכן אמר רב נתנן תדע שהרי ממון ביד בעליו ומשלמין (נהה) [היינו] לא עשו מעשה ומשלמין:

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין י, (ב) נתי' מוס' שבת קנז. ד"ה כללו וכו' פלפלו כסוואם דהכא ועיי' מוספות סנהדרין. ד"ה וכל ומוס' כמזות מה: ד"ה ר' יהודה(א) ולקמן ג. ד: ב"ק ה, (ד) ב"ק ס. מ, (ה) גי' יעזר"ץ מודבן, (ו) מהר"ם מ"י, (ז) מהר"ם הכי איתמר, (ח) נקדושין יח. ע"ש, (ט) נדברים יט, (י) רש"י והיכי קאמר לעיל דענדינן ק"ו ככה"ג, (כ) ונע"נ מ"ש מוס' מנחות טו. ד"ה המפגלן,

תורה אור השלם

- ↑ וְאִשָּׁר יִבֹּא אֶת רֵעֵהוּ בִּיעָר לְחַטֵּב עֵצִים וַיִּדְחֶה יָדוֹ בְּרִצְוֹן לְבִרְתּוֹ הָעֵץ וַיִּקְשֶׁל הַרְבֵּוֹל מִן הָעֵץ וַיִּקְצָא אֶת רֵעֵהוּ וְנָמַת הוּא וְנָמַת אֵל אֶחָת הָעֵרִים הָאֵלֶּה נִדְּחִי: דברים יט ה
- ↑ וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאֹדֹחוֹ וְכַתְּבֶתָּהּ לְעֵרֵי מִקְרָבָךְ: דברים יט ט
- ↑ כִּי יִזְהַר רִיב בֵּין אֲנָשִׁים וַיִּגְשׁוּ אֶל הַשּׁוֹפֵט וַיִּשְׁפָּטוּם וַיִּדְּרִיקוּן אֶת הַצָּדִיק וַיִּרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע: דברים כה א
- ↑ וְהָיָה אִם בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע וְהַפִּילּוֹ הַשּׁוֹפֵט וַיִּדְּהוּ לַפְּנֵי כַּדִּי רִשְׁעוֹתוֹ בְּמִסְפָּרָה: דברים כה ב
- ↑ לֹא תִרְצֹחַ לֹא תִנְאַף לֹא תִגְנֹב לֹא תִצְנֶה בְּכָל עֲדָתְךָ: דברים כב ב
- ↑ אִם כּוֹפֵר יוֹשֵׁת עֲלָיו וְנָתַן פְּדִיּוֹן נַפְשׁוֹ כִּכְלֹ אֲשֶׁר יוֹשֵׁת עָלָיו: שמות כ יב
- ↑ אִם וְרָחַק הַשּׁוֹמֵשׁ עָלָיו דְּמִיּוֹם לוֹ שִׁלְם יִשְׁלֹם אִם אִין לוֹ וְנִמְכָּר בְּבִגְדוֹתָיו: שמות כב ב

^[1] כפרה ליה כפרה כי יהיז דמי ניזק ולקמיה מפרש טעמיה: מאי טעמייהו דרבנן נאמר השתה למטה